

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#MİLLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ

BEBKA
Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

Gelenekten
Geleceğe
Akan Şehir
BURSA

BÜYÜKORHAN İLÇE RAPORU

bebka.org.tr

RAPORUN KAPSAMI

Bu rapor, kalkınma göstergelerinin ilçe düzeyinde takibi amacıyla Bursa ili Büyükorhan ilçesine ilişkin doğal, sosyal ve ekonomik bileşenler yönünden değerlendirmeleri kapsamakta olup; ilçe, il ve bölge düzeyinde yürütülecek araştırma, analiz, strateji ve planlama çalışmalarına bütüncül bir kaynak oluşturması ve Ajans desteklerini yönlendirmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yararlanıcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak karar veren şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'na aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

İÇİNDEKİLER

1. YÖNETİCİ ÖZETİ	6
2. GİRİŞ.....	7
3. TARİH.....	7
4. İDARİ YAPI.....	8
5. DOĞAL YAPI.....	8
5.1. İklim.....	8
5.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı.....	8
5.2.1. Bitki Örtüsü	8
5.2.2. Arazi Kullanımı.....	9
5.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları.....	9
5.3.1. Jeotermal Kaynaklar	9
5.3.2. Maden Rezervleri.....	9
6. SOSYAL YAPI	9
6.1. Nüfus ve Demografik Yapı	9
6.2. Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)	10
6.3. Eğitim	11
6.4. Sağlık	12
7. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI.....	12
8. ALTYAPI.....	13
8.1. Elektrik.....	13
8.2. Doğalgaz	13
9. EKONOMİK YAPI	13
9.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı	14
9.2. Tarım ve Hayvancılık	15
9.3. Sanayi	17
10. GZFT ANALİZİ	18
11. SONUÇ.....	18

ŞEKİLLER

Şekil 1. Büyükorhan İlçesinin İl İçindeki Konumu	7
Şekil 2. İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri.....	8
Şekil 3. Corine 2018 Bursa İli Büyükorhan İlçesi Alan Kullanımı Verileri	9
Şekil 4. Büyükorhan İlçesi Nüfus Piramidi (2021)	10
Şekil 5. Büyükorhan İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018)	13
Şekil 6. Büyükorhan İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2020 Nisan).....	14
Şekil 7. Büyükorhan İlçesi Sigortalı Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı (2020)	14

TABLolar

Tablo 1. Büyükorhan İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları	10
Tablo 2. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SE-GE) Sıralaması.....	10
Tablo 3. Büyükorhan İlçesi Eğitim İstatistikleri	11
Tablo 4. Yükseköğretim Bölüm ve Öğrenci Sayısı Verileri (2020-2021)	12
Tablo 5. Büyükorhan İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında Tarım Alanları Dağılımı (Dekar).....	15
Tablo 6. Büyükorhan İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında En Çok Üretilen Tarım Ürünleri ...	16
Tablo 7. Büyükorhan İlçesinde Öne Çıkan Ürünlerin Üretim Miktarı ve Türkiye Payları....	16
Tablo 8. İlçede Dağıtılan Fidan Sayısı (2020-2021)	16
Tablo 9. Büyükorhan İlçesi Hayvancılık Verileri (2021)	17
Tablo 10. Büyükorhan İlçesi Tarımsal Veriler (2019)	17
Tablo 11. Büyükorhan İlçesi Arıcılık Verileri (2021).....	17
Tablo 12. Büyükorhan İpekböcekçiliği Verileri (2021)	17

KISALTMALAR

BAĞ-KUR: Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu

ÇKS: Çiftçi Kayıt Sistemi

SE-GE: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YER-SİS: Türkiye'de Kentsel ve Kırsal Yerleşim Sistemleri Araştırması

GZFT: Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsat ve Tehditler

İLÇENİN KÜNYESİ

İlçe Adı	Büyükorhan
İl Merkezine Uzaklık	81 km
Yüzölçümü	672 km ²
Bitki Örtüsü	Orman; ağaç türleri kızılçam, karaçam, meşe
Nüfus Sayısı (2021)	9.321
Çalışma Çağındaki Nüfus Oranı (2021)	%59,8
Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)	5. kademe
İlçede Üretimde Bulunan Sektörler	İpekböcekçiliği, ipek halı dokumacılığı, arıcılık
İlçede Öne Çıkan Sektör	Tarım ve hayvancılık
İlçede Öne Çıkan Tarım Ürünü	Yem Şalgamı, Mavi Yemiş, Karabuğday
Organize Sanayi Bölgesi	-
Küçük Sanayi Sitesi	-
İlçede Öne Çıkan Turizm Türü	Termal, doğa turizmi
Somut Kültürel Miras	Görecik Yaylası, Derecik Köyü Bazilikası, Düğüncüler Hamamı, Tarihi Cuma Pazarı, Karaağız Köyü Nekropol Alanı, Fatma Ana Sultan Türbesi, Asar Kalesi, Burunca Kanyonu, Bayındır Mağarası, Karalar Mağarası
Somut Olmayan Kültürel Miras	Yörük ve Türkmen şenliği, tongurdaklı kaşık, kına kültürü, yağmur duası
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	375
Doğalgaz Altyapısı	Var
Jeotermal Kaynak	Emet Çayı içerisinde kaynayan termal sular mevcuttur
Maden Rezervleri	Krom ve mermer ocağı

Not: Raporda kullanılan veriler ve yayınlandığı yıllar baz alınarak hazırlanmıştır.

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

TR41 bölgesi; sanayi, orman, su kaynakları, bitki örtüsü ve tarımsal çeşitlilik gibi yönlerden yüksek potansiyele sahip olmakla birlikte tarihi ve kültürel değerler açısından da zengin bir kaynağa sahiptir. Bölgemizde, tarımsal ürünlerin işlenmesi, markalaşma, eko turizm, kırsal yaşama dönüş gibi birçok alanla ilgili çalışmalar ile bölgenin doğal, kültürel, tarihi ve sağlık zenginliklerine dayalı olarak turizmin tanıtılması faaliyetleri aktif bir şekilde sürdürülmektedir.

Büyükorhan ilçesi merkeze 81 km. uzaklıkta dağ yöresi olarak adlandırılan ilçelerden biridir. 2021 yılı nüfusu 9321 kişi olup yıllar itibarıyla nüfusu azalma eğilimindedir. Nüfusun yapısına bakıldığında 55+ üstü nüfusun yoğun olduğu görülmektedir. 2022 yılı Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasında (SE-GE) sosyo-ekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye'deki ilçeler içerisinde 815'inci, Bursa'daki 17 ilçe içinde son sıradadır. İlçenin ana geçim kaynağı orman ürünleri, tarım ve hayvancılık olmakla birlikte doğa turizmi potansiyeli de yüksektir.

Kırsal kalkınma alanında öncelikli ihtiyaçların belirlenmesi, yerel değerlerin korunması, marka değeri taşıyan ürünlerin üretiminin teşvik edilmesi, inovasyonun yaygınlaştırılması, iş birliği ve girişimcilik kültürünün geliştirilmesi, bölgenin kırsal değerlerine odaklanarak markalaşmasının sağlanması, markaların bilinirliğinin artırılması, nitelikli turistlerin ve yatırımcıların bölgeye çekilmesi, sürdürülebilir turizm çerçevesinde ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması ve kırsal ürünlerin katma değerinin artırılması amacıyla BEBKA tarafından gerçekleştirilen çalışmalar için Bursa ilinin 17 ilçesinde ilçe müdürlükleri, kaymakamlıklar, üretici birlikler, kooperatifler, meslek odaları gibi birçok kurum ve kuruluşla görüşmeler yapılmış ve veri toplama çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu sayede ilçelerin mevcut durumu, ihtiyaçları ve potansiyel yatırım alanları belirlenmiştir.

2. GİRİŞ

Rakımı 830 m. olan orman yoğunluklu bir ilçedir. Harmancık, Mustafakemalpaşa ve Orhaneli ilçeleri ile Balıkesir ili tarafından çevrelenmiştir.

İl Merkezine Uzaklık: 81 km

Yüzölçümü: 672 km²

Şekil 1. Büyükorhan İlçesinin İl İçindeki Konumu

3. TARİH

Anadolu, binlerce yıldır süregelen yoğun yerleşik hayatın hüküm sürdüğü antik topraklardan biridir. M.Ö. 2000 yıllarında, Trakya'dan gelen Bitiniler, Bursa çevresine göç edip bu bölgeye Bitinya adını vermişlerdir. Daha sonraki dönemlerde Büyük İskender İmparatorluğu'nun egemenliği altına girmiş ve bir süre Roma ve Bizans yönetimi altında kalmıştır. Bu bölgenin sınırları Adranos Çayı'ndan İzmit, Iznik, Kastamonu ve Ereğli'ye kadar uzanmaktadır.

Tarihi kaynaklar incelendiğinde Büyükorhan adına net bir atıf bulunmasa da Adranos ismi üzerinden bazı yorumlar yapılmıştır. Bu bölge, başlangıçta İmparator Adriyanus'un av sahası olarak bilinirken, daha sonra Orhan Bey'in bu bölgede avlanmış olabileceği düşünülmektedir. Orhaneli'nin kurulmasıyla birlikte Büyükorhan ve çevresinin de yerleşime açıldığı öne sürülmektedir.

Büyükorhan ve çevresindeki yerleşimlerin kökeni araştırıldığında, yöre halkının Oğuz Boyu'na mensup Kayı Aşireti'nden geldikleri görülür. Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat'ın

savaşlardaki başarıları sayesinde Domaniç ve Bilecik çevresi gibi bölgelere yerleşim izni verilmiştir.

1299 yılında Orhan Gazi tarafından fethedilen bu bölgede, yerleşik hayata geçiş yapılmış ve zamanla Ortaçlar, Eskiköy ve Hallar gibi mevkilerde birkaç Yörük obası kurulmuştur. Bu obalar arasında Ortaçlar, başta olmak üzere Eskiköy ve Hallar mevkilerindeki Karakeçili obaları tarafından Orhan Bey'e ithafen bu bölgeye Orhan-ı Kebir adı verilmiştir.

4. İDARİ YAPI

Önceleri Orhaneli 'ye bağlı olan Büyükorhan 1987 yılında ilçe statüsünü geçmiştir. 5 merkez mahalle ve 41 kırsal mahallesi bulunmaktadır.

Şekil 2. İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri

5. DOĞAL YAPI

5.1. İklim

Yörede Akdeniz iklimi ile karasal iklim arası ılıman bir iklim vardır. Kışları soğuk ve yağışlı geçmektedir.

5.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı

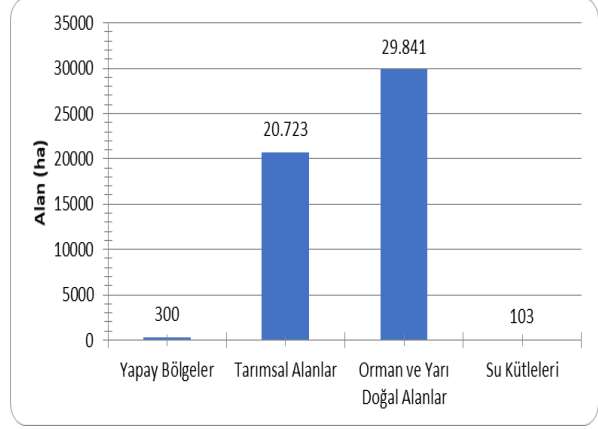
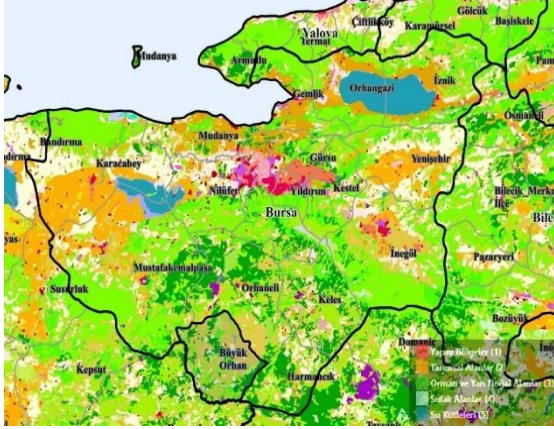
5.2.1. Bitki Örtüsü

Kızılçam ve karaçam ormanları yaygındır buna ek olarak meşelik bölgelerde bulunur. Orman işletme şefliği tarafından orman alanlarında kontrollü kesimler yapılmaktadır.

5.2.2. Arazi Kullanımı

İlçe arazisinin %41'ı tarım alanları %59'ı ise orman ve doğal alanlardan oluşmaktadır. Tarımsal amaçlı sulama göletlerinin yanında ilçenin güneyinde yer alan Aliova çayı su ihtiyacını karşılar ayrıca yer altı suları da içme suyu olarak kullanılabilir.

Şekil 3. Corine 2018 Bursa İli Büyükorhan İlçesi Alan Kullanımı Verileri (hektar)

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı (2020)

5.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları

5.3.1. Jeotermal Kaynaklar

Düğüncüler mahallesi, Büyükorhan'a bağlı bir bölgedir ve Emet Çayı'nın kıyısında konumlanmıştır. Bu alanda Emet Çayı içerisinde kaynaşan termal sular, yerel halk tarafından havuzlar oluşturularak kullanılmaktadır. Emet Çayı'nın yarattığı vadide, bitki çeşitliliği bakımından oldukça zengin bir doğa bulunmaktadır. Kaplıca yakınlarında konaklama amacıyla kullanılan pansiyonlar da mevcuttur.

5.3.2. Maden Rezervleri

İlçenin yeraltı kaynaklarına baktığımızda, sadece bir krom madeni ve bir mermer ocağının bulunduğunu görmekteyiz. Özellikle Karalar köyü ve çevresindeki mermer yatakları oldukça önemlidir. İlçede geçmişte granit madeni ve işleme tesisi bulunuyordu, ancak şu an faaliyet göstermemektedir.

6. SOSYAL YAPI

6.1. Nüfus ve Demografik Yapı

Büyükorhan'da 2021 yılı sonu itibarıyla 9.321 kişi yaşamaktadır. Nüfusun %51'ini kadın nüfus oluşturmaktadır.

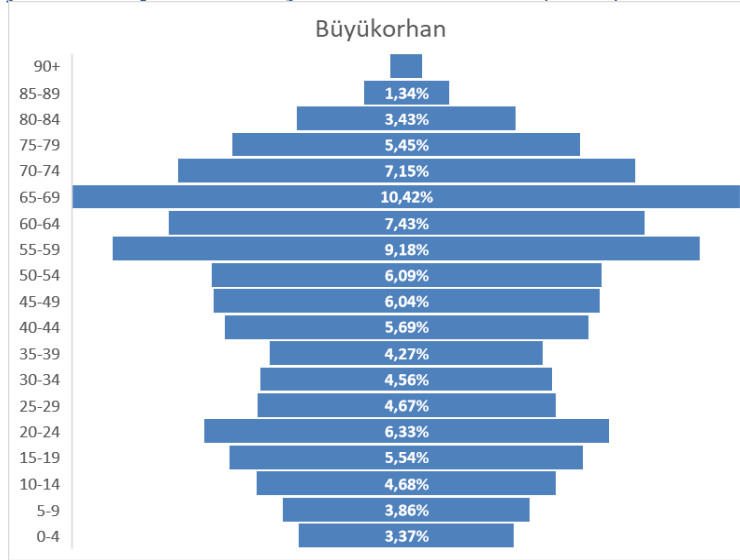
Tablo 1. Büyükorhan İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları (2016-2020)

Yıl Cinsiyet	2017	2018	2019	2020	2021
Erkek	4.934	4.935	4.768	4.659	4.608
Kadın	5.107	5.107	4.898	4.826	4.713
Toplam	10.041	10.042	9.666	9.485	9.321

Kaynak: TÜİK

Büyükorhan ilçesi nüfus piramidi incelendiğinde, ilçede %10,42 oranı ile 65-69 yaş arası nüfusun ilk sırada, %9,18 oranı ile 55-59 yaş arası nüfusun ikinci sırada ve %7,43 oranı ile 60-64 yaş arası nüfusun üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Buna göre kırdan kente göç neticesinde ilçede yaşlı nüfusun yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Şekil 4. Büyükorhan İlçesi Nüfus Piramidi (2021)

Kaynak: TÜİK

6.2. Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)

Büyükorhan ilçesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen 2022 yılı Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasında (SE-GE) sosyo-ekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye'deki ilçeler içerisinde 815'inci, Bursa'daki 17 ilçe içinde son sıradadır. İlçe -0,752 skor ile sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından 5. kademedeyi almıştır.

Tablo 2. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SE-GE) Sıralaması

İlçe Adı	Genel Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor	Kademe
Büyükorhan	815	17	-0752	5

Kaynak: Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2022)

6.3. Eğitim

Büyükorhan ilçesinde 2016-2020 yılları arasında ilkokul sayısı azalmış, ortaokul sayısı değişmemiş ve meslek lisesinde ise 1 yeni okul açıldığı görülmüştür. Yıllar içinde öğrenci sayılarında bir azalış gözlemlenmektedir. Bu eğilimin kırdan kente göç nedeniyle olduğu düşünülmektedir. İlçede özel okul bulunmamaktadır.

Tablo 3. Büyükorhan İlçesi Eğitim İstatistikleri

Okul Türü	Yıl	KREŞ & G. Bakım Evi		OKUL ÖNCESİ		İLKOKUL		ORTAOKUL		LİSE GENEL		LİSE MESLEK	
		Özel	Resmî	Özel	Resmî	Özel	Resmî	Özel	Resmî	Özel	Resmî	Özel	Resmî
Okul Sayısı	2016	0	0	0	0	0	11	0	3	0	0	0	1
	2020	0	0	0	0	0	6	0	3	0	0	0	2
Öğrenci Sayısı	2016	0	0	0	77	0	444	0	416	0	46	0	187
	2020	0	0	0	76	0	285	0	369	0	89	0	168
Öğretmen Sayısı	2016	0	0	0	0	0	40	0	43	0	0	0	34
	2020	0	0	0	0	0	23	0	33	0	0	0	27
Derslik Sayısı	2016	0	0	0	0	0	36	0	29	0	0	0	20
	2020	0	0	0	0	0	34	0	28	0		0	16

Kaynak: Bursa İl Millî Eğitim Müdürlüğü (2020)

- İlköğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020)¹ : 8,38
- Ortaöğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020)² : 14,23
- İlköğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 12,4
- Ortaöğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 10,4
- Okuryazarlık Oranı (2021) : %85,62

Derslik başına düşen öğrenci sayısı ilk öğretimde 8,38 ve ortaöğretimde 14,23 olup il ortalamasının altındadır. Okur yazarlık oranı %85 ile il ortalamasının altındadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda Türkiye'deki ilçeler arasındaki hizmet ağlarını inceleyen ve analiz eden YER-SİS çalışması (2020) neticesinde ortaöğretim eğitimi için Büyükorhan' dan en çok seyahat edilen ilçelerin Bursa Merkez, Orhaneli ve Dursunbey (Balıkesir) olduğu tespit edilmiştir. Büyükorhan' a ise ortaöğretim için diğer bölgelerden seyahat eden öğrenci olmadığı tespit edilmiştir³.

Büyükorhan ilçesinde Bursa Uludağ Üniversitesi'ne bağlı Büyükorhan Meslek Yüksek Okulu'nda (MYO) 3 adet bölümde 2020-2021 öğretim yılında toplam 276 kayıtlı öğrenci bulunmaktadır.

¹ İlköğretim için ilkokul ve ortaokul değerleri toplanarak hesaplanmıştır

² Ortaöğretim için lise ve meslek lisesi değerleri toplanarak hesaplanmıştır.

³ <https://yersis.gov.tr>

Tablo 4. Yükseköğretim Bölüm ve Öğrenci Sayısı Verileri (2020-2021)

Üniversite Adı	Bölüm Adı	Öğrenci Sayısı
B.U.Ü. Büyükorhan MYO	Elektrik	91
B.U.Ü. Büyükorhan MYO	Gıda Teknolojisi	40
B.U.Ü. Büyükorhan MYO	İşletme Yönetimi	145
B.U.Ü. Büyükorhan MYO	TOPLAM	276

Kaynak: YÖK (2020-2021)

6.4. Sağlık

Büyükorhan'da 1 devlet hastanesi olup özel hastane bulunmamaktadır.⁴

- Toplam Hastane Sayısı (2020) :1
- Hastane yatak sayısı (yoğun bakım dahil) (2020) :10
- Bin kişiye düşen yatak sayısı (2020) :1,05
- Yoğun bakım yatak sayısı (2020) :0
- Toplam hekim sayısı (2020) :4

Büyükorhan Devlet hastanesinde branş dalında uzman hekim ve yeterli personelin olmaması nedeniyle ilçe halkı diğer bölgelere sağlık hizmeti için seyahat etmektedir. YER-SİS çalışmasında (2020) yer verilen ağ analizine göre sağlık hizmetlerine ulaşabilmek için Büyükorhan halkının ağırlıklı olarak Bursa Merkez, Orhaneli ve İstanbul'u tercih ettikleri görülmektedir.⁵

7. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI

Büyükorhan ilçesinde turizm açısından değerlendirilebilecek alanlar sınırlı da olsa doğal güzellikler ve varlıklar mevcut olup turistik açıdan ilçenin bilinirliği çok düşüktür. Balıkesir sınırında bulunan Dügüncüler Köyü'nde hamam olarak değerlendirilen sıcak su kaynakları mevcut olmakla birlikte, aynı yörede bulunan Aliova Çayı doğal güzellikleri açısından özellikle doğa turizmi açısından önemli sayılabilecek bir potansiyele sahiptir.

İlçe merkezine çok yakın olan Görecik Yaylası, yılda bir kez haziran ayında, Yörük ve Türkmen Şenliğine ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca yılın belli dönemlerinde bu yayla kamp alanı olarak farklı ziyaretçiler tarafından da kullanılmaktadır. Görsel olarak ilginç sarkıtlardan oluşan Bayındır mağarası da hem turizm açısından hem de astım hastalığını tedavi edici havası açısından ilçe için önemli varlıklar arasındadır.

MS 2-3. yüzyıla dayandığı belirtilen Derecik bazilikası taban mozaikleri dikkat çekmektedir. Kilisenin zemini iyi korunmuş olmasına karşın yapının beden duvarları yıkılmıştır.

⁴ Temel Sağlık İstatistikleri Modülü (TSİM)

⁵ <https://yersis.gov.tr>

İlçede Öne Çıkan Turizm Türü: Termal, doğa turizmi.

Destinasyonlar/Kültür ve Turizm Varlıkları: Görecik Yaylası, Derecik Köyü Bazilikası, Dügüncüler Hamamı, Tarihi Cuma Pazarı, Karaağız Köyü Nekropol Alanı, Fatma Ana Sultan Türbesi, Asar Kalesi, Burunca Kanyonu, Bayındır Mağarası, Karalar Mağarası.

Somut Olmayan Kültürel Miras: Yörük ve Türkmen Şenliği, Tongurdaklı Kaşık, Kına Kültürü, Yağmur Duası.

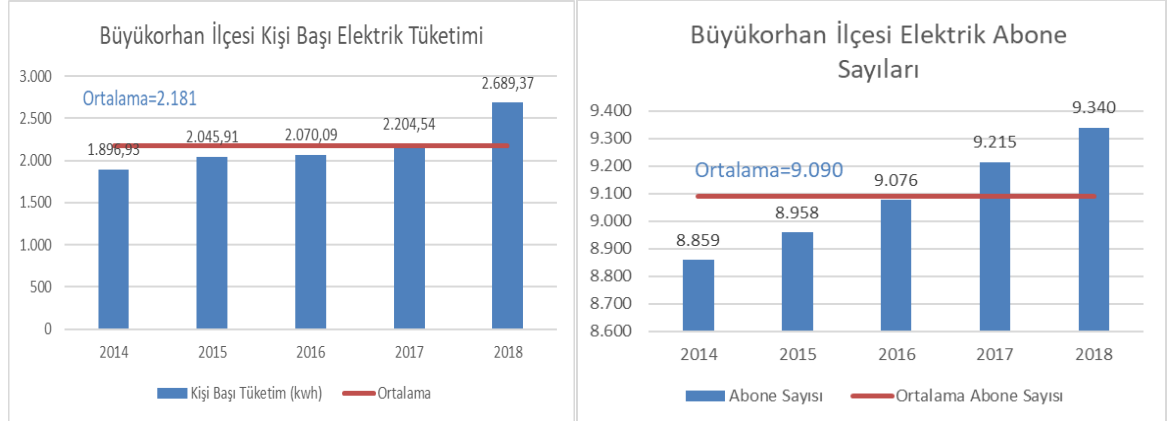
- İlçe Bazında Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısı (2021) : 1
- İlçe Bazında Belediye Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısı (2021) : Yok
- İlçe Bazında Konaklama Verileri (Doluluk Oranı, 2021) : 0
- İlçe Bazında Konaklama Verileri (Ortalama Kalış Süresi, 2021) : 0

8. ALTYAPI

8.1. Elektrik

Büyükorhan ilçesine ait 2014-2018 yılları arası elektrik kullanımları aşağıda yer almaktadır. Yıllar içinde abone sayısında bir artış olmasına rağmen 2018 yılına kadar kişi başına tüketiminin aynı oranda artmadığı gözlemlenmektedir.

Şekil 5. Büyükorhan İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018)

Kaynak: Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş.

8.2. Doğalgaz

Büyükorhan ilçesine doğalgaz bağlantı hatları 2020 yılı aralık ayında devreye alınmıştır. Altyapı ve bağlantı çalışmaları halen devam etmektedir.

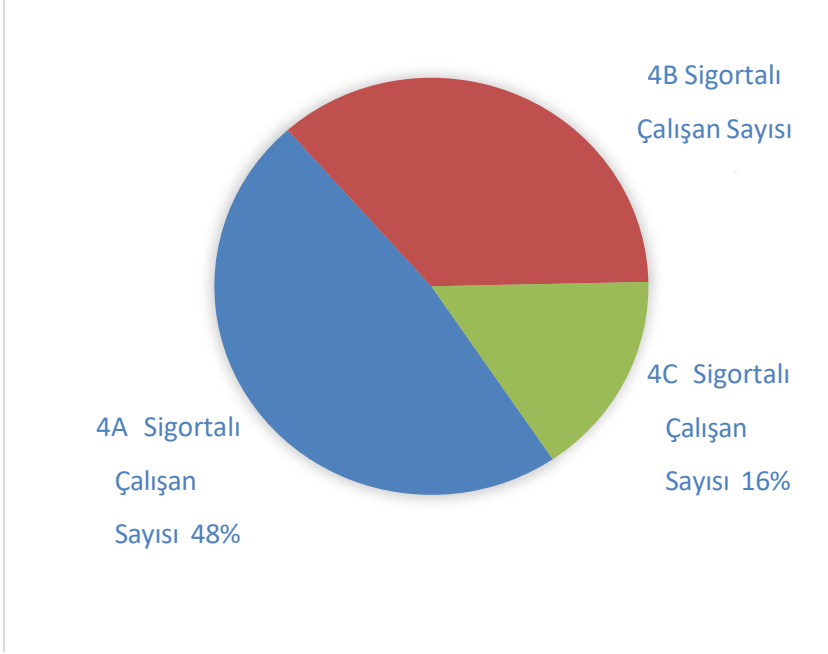
9. EKONOMİK YAPI

İlçeye ulaşımın zor olması nedeniyle sanayi anlamında geri kalmıştır. Daha çok tarım ve hayvancılığın yaygın olduğu ilçe de Orhaneli yolu tünelinin tamamlanmasıyla ekonomik canlanma beklenmektedir. Ayrıca ormancılık da ön plana çıkan bir ekonomik faaliyettir.

9.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı

Büyükorhan ilçesine ait işgücü verileri incelendiğinde %48 oranında 4A (SGK) sigortalı çalışan sayısının ilçede yoğun olduğu görülmektedir. %36 oranı ile 4B (BAĞ-KUR) sigortalı çalışanlar ikinci sırada yer alırken, ilçede 4C (Kamu) sigortalı çalışan sayısı oranı ise %16'dır.

Şekil 6. Büyükorhan İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2020 Nisan)

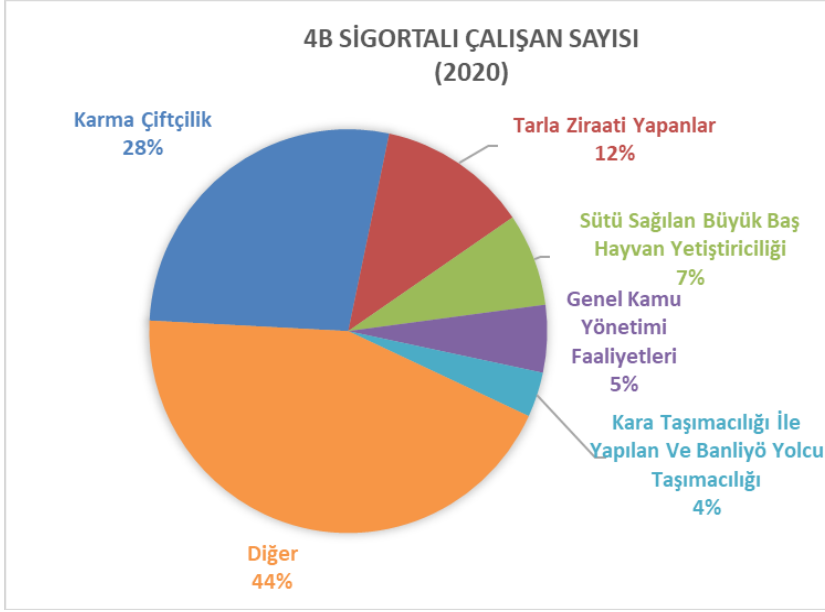

Kaynak: SGK Bursa İl Müdürlüğü

4A sigortalı çalışanlar arasında %59 oranı ile gıda ürünler imalatı ve %23 oranı ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, 4B sigortalı çalışanlar arasında %28 karma çiftçilik ve %12 tarla ziraatı yapanlar olmak üzere tarıma dayalı sektörler öne çıkmaktadır.

Şekil 7. Büyükorhan İlçesi Sigortalı Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı (2020)

Kaynak: SGK Bursa İl Müdürlüğü

9.2. Tarım ve Hayvancılık

Tarım alanların yıllar içinde değişimi incelendiğinde tahıl ve diğer bitkisel ürünler ile sebze alanlarında bir artış gözlenmektedir ancak tahıl üretimi ve meyve bitkileri için ayrılan alanlarda 2021 yılında ciddi bir düşüş yaşanmıştır. Tarım ürünlerine bakıldığında yem bitkilerinin ilçede en önemli ürün olduğu gözlenir. Özellikle triticale yeşilot Türkiye üretiminde %2,08 pay ile öne çıkmaktadır. Diğer önemli bir tarımsal uğraş çilektir. Sulanabilen yerlerde çilek tarımı yapılmaktadır.

Tablo 5. Büyükşehir İÇesi 2017-2021 Yılları Arasında Tarım Alanları Dağılımı (Dekar)

Ürün Grubu	2017	2018	2019	2020	2021
Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri	7.589	7.703	7.705	7.617	2.595
Nadas	4.000	4.000	3.532	3.342	3.050
Örtüaltı Tarım	-	-	-	-	-
Sebze	917	925	901	1.351	1.034
Süs Bitkileri	-	-	-	-	-
Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler	43.629	47.110	45.837	50.866	22.589

Kaynak: TÜİK

Tablo 6. Büyükorhan İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında En Çok Üretilen Tarım Ürünleri(Ton)

Ürün	2017	2018	2019	2020	2021
MEYVELER					
Çilek	11.009	5.900	3.284	3.510	1.136
Diğer Elmalar	11	674	674	704	612
Ceviz	158	67	57	311	346
Badem	102	63	78	303	198
SEBZELER					
Domates Sofralık	85	64	77	283	361
Fasulye, Taze	125	425	342	447	280
Biber Sivri	4	3	8	225	131
Karpuz	99	77	140	123	79
TAHILLAR VE DİĞER BİTKİSEL ÜRÜNLER					
Triticale Yeşilot	5.200	3.043	7.328	12.659	14.030
Yulaf Yeşilot	505	20.139	15.252	27.600	12.000
Mısır Slaj	12.233	13.874	17.240	17.100	6.188
Yem Şalgamı	12.150	7.600	8.762	8.580	3.920

Kaynak: TÜİK

Tablo 7. Büyükorhan İlçesinde Öne Çıkan Ürünlerin Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2021)

Meyve Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı
Maviyemiş	21	%0,84
Çilek	1.136	%0,17
Fasulye, Taze	280	%0,05
Triticale Yeşilot	14.030	%2,08
Kara Buğday	28	%1,98
Yem Şalgamı	3920	%1,80

Bursa Büyükşehir Belediyesinin iştiraki olarak faaliyet gösteren ve ildeki tarım faaliyetlerini destekleyen Tarım Peyzaj A.Ş. tarafından ilçedeki çiftçilere 2020-2021 yılında dağıtılan fidan sayıları Tablo 8'de belirtilmiştir.

Tablo 8. İlçede Dağıtılan Fidan Sayısı (2020-2021)

Ürün	Fidan sayısı
Yaban Mersini	36.750
Çilek	30.000
Gojiberry	2.640
Lavanta	6.450

Kaynak: Tarım Peyzaj A.Ş.

Tablo 9. Büyükorhan İlçesi Hayvancılık Verileri (2021)

Hayvan Sayıları	Baş (Adet)	Türkiye'deki Pay
Büyükbaş	8.232	%0,05
Küçükbaş	22.874	%0,04
At	9	%0,01
Katır - Eşek	50	%0,04
Yumurta Tavuğu	7.059	%0,01
Hindi	39	%0,00
Kaz	84	%0,01
Ördek	47	%0,01

Kaynak: TÜİK

Toplam 3.556 çiftçinin faaliyet gösterdiği ilçede 4 tarımsal kalkınma kooperatifi ve 1 süt üretici birliği faaliyet göstermektedir. İlçede sulama kooperatifi bulunmamaktadır.

Tablo 10. Büyükorhan İlçesi Tarımsal Veriler (2019)

Tarımsal Veriler	Sayı
Toplam Çiftçi Sayısı	3.556
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	375
ÇKS'ye Kayıtlı Olmayan Çiftçi Sayısı	3.181
Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Sayısı	4
Sulama Kooperatifi Sayısı	0
Üretici Birlikleri Sayısı	1

Kaynak: Bursa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

İlçede 10 hanede bal üretimi yapılırken toplam 7 ton ile ülke üretiminin %0,01'ini gerçekleştirilmektedir.

Tablo 11. Büyükorhan İlçesi Arıcılık Verileri (2021)

İşletme Sayısı	Eski Tip Kovan Sayısı	Yeni Tip Kovan Sayısı	Toplam Kovan Sayısı	Bal Üretimi (ton)	Türkiye'deki Payı
10	11	426	437	7	%0,01

Kaynak: TÜİK

Büyükorhan, 2021 yılında en çok ipekböcekçiliği yapılan ilçedir. İlçede 2 köyde 10 hanede ipekböcekçiliği yapılmaktadır. Ayrıca köylerde Bursa Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. için ipek halı dokumacılığı yapılmakta ve köy kadınlarına gelir sağlanmaktadır.

Tablo 12. Büyükorhan İpekböcekçiliği Verileri (2021)

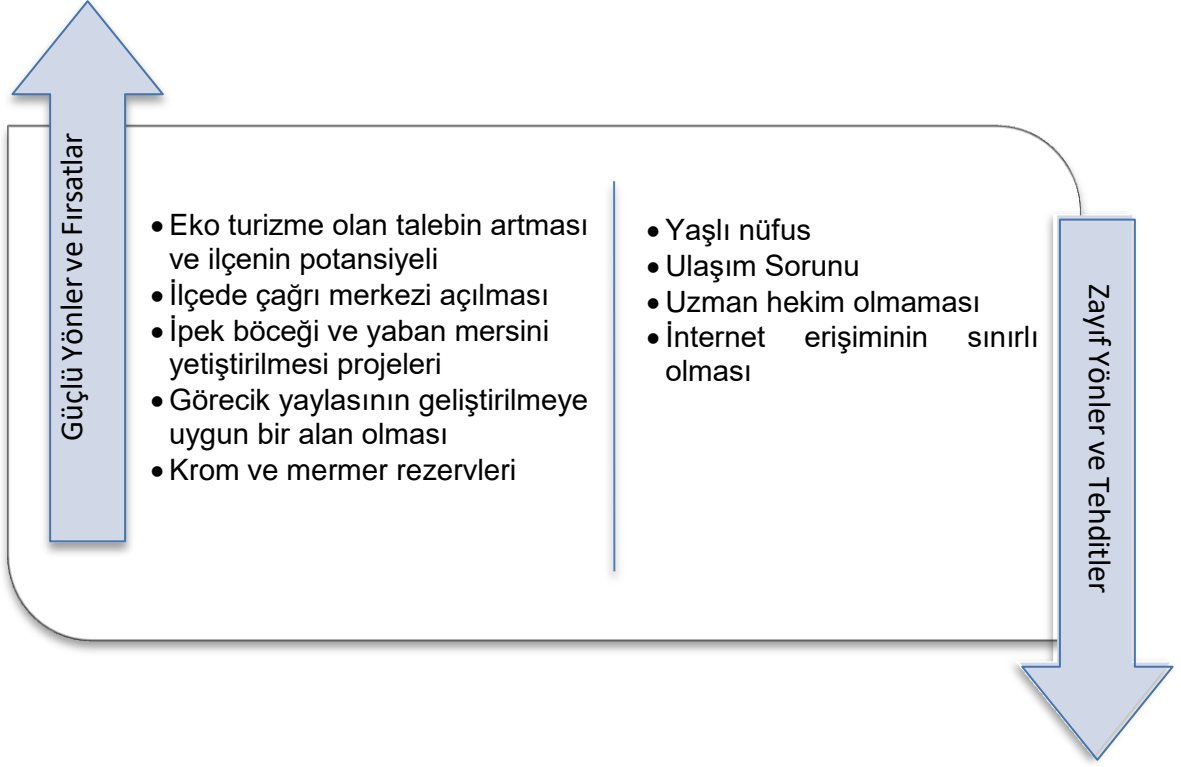
Köy Sayısı	İşletme Sayısı	İpek Böceği (Kutu)
2	10	17

Kaynak: TÜİK

9.3. Sanayi

Büyükorhan ilçe sınırları içinde organize sanayi bölgesi veya küçük sanayi sitesi bulunmamaktadır. İlçede sanayi tesisi bulunmamakta, küçük ölçekli imalat yapan firmalar bulunmaktadır.

10. GZFT ANALİZİ

11. SONUÇ

Yapılan araştırmalar ve ilçe ziyaretlerinde gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda ortaya çıkan geliştirilmesi gereken alanlar ve ilçenin dinamiklerine bakıldığında Büyükorhan, yıllar içinde nüfusu azalma eğiliminde de olsa tarımsal üretim ile termal ve doğa turizmi olanakları açısından gelişme potansiyeli taşıyan bir ilçedir. Dağ ilçeleri olarak adlandırılan Keles, Harmancık, Büyükorhan ve Orhaneli ilçelerinin her geçen yıl nüfus kaybetmesi, nüfus içerisindeki 64+ yaş grubunun oranının yüksek olmasına sebep olmuştur. Nüfusun ekonomik sektörlere göre dağılımı incelendiğinde çalışan nüfusun toplam nüfusa oranı %29-%30'dur.

İlçenin ana geçim kaynakları tarım, hayvancılık ve mevsimlik işçiliktir. Özellikle yaz aylarında enerji nakil hatlarının inşaatında çalışmaya olan talep gözlenmektedir. Tarım ürünleri arasında başı buğday çekerken, yükseltinin artması ve yaz mevsimlerinin kısa olması sebebiyle arpa üretimi de önem kazanır. Ayrıca ilçede çilek ve yaban mersini yetiştiriciliği de önemli tarımsal faaliyetler arasında yer alır. Bu ürünlerin yaygınlaştırılması için Bursa Tarım A.Ş. tarafından desteklenen projeler uygulanmaktadır.

Yeraltı kaynakları açısından, özellikle Karalar Köyü çevresindeki mermer yatakları büyük öneme sahiptir. Orman işletme şefliğine bağlı 41 orman köyü bulunmaktadır ve kızılçam, karaçam, meşe gibi ağaç türleriyle kaplıdır. Orman alanlarında düzenli bakım yapılarak elde

edilen ürünler, köy halkı tarafından değerlendirilir. Tomruk, maden direği, tel direği, sanayi odunu, kağıtlık odun ve yakacak odun üretimi bu alanda öne çıkan ürünler arasındadır.

İlçe, termal ve doğa turizmi açısından büyük potansiyele sahiptir. Görecik Yaylası, ilçeye sadece 6 kilometre uzaklıktadır ve sıcak su kaynakları nedeniyle tedavi amaçlı ziyaret edilmektedir. Düğüncüler Köyü ise ilçe merkezine 20 km uzaklıktadır ve yerli halk tarafından tedavi amaçlı kullanılan sıcak su kaynaklarına ev sahipliği yapar. Ayrıca rafting ve doğa yürüyüşü gibi spor aktiviteleri için ideal olan Kaya Deresi, ilçeye sadece 3 km mesafededir ve burada ender bulunan bir kilise bulunmaktadır. Bu doğal güzellikler, ilçenin turizm potansiyelini önemli ölçüde artırmaktadır

Göçün önlenmesi ve geri göçün sağlanması bakımından ilçede iş gücü yaratacak yatırımların olması önem arz etmektedir. İlçeye göçle birlikte konaklama ve konut ihtiyacının artacağı, doğalgaz yatırımının ve tüm mahallelere ulaşım imkanlarının iyileştirilmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

BEBKA

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

Bursa Merkez Ofis

İşiktepe OSB Mahallesi Arıtma Caddesi No:22
16215 Nilüfer/Bursa TÜRKİYE

Tel : 0 224 211 13 27
Faks : 0 224 211 13 29
E-Posta : bebka@bebka.org.tr
KEP Adresi: bebka@hs01.kep.tr

 @tcbebka

 /bebka

 /bebka

 /tcbebka

 /tcbebka

bebka.org.tr